

**ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПРАВОБЕРЕЖНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ
ХОРТИЦЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЛІЦЕЙ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

**ДИСТАНЦІЙНИЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ КОНКУРС
ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
«Від творчого вчителя – до творчого учня»**

НОМІНАЦІЯ: «Галерея інноваційних здобутків»

ПРОЄКТ

**«ШКОЛА ШЛЯХЕТНИХ ПАНЯНОК «СПАДКОЄМНИЦЯ»
як засіб формування духовно – ціннісних орієнтацій»**

/З досвіду співпраці школи і громадських організацій/

*Автор досвіду:
Яценко Оксана Михайлівна*

**Запоріжжя
2025**

Тема досвіду:

***«Проект «Школа
шляхетних панянок
«СПАДКОЄМНИЦЯ» як
засіб формування духовно –
ціннісних орієнтацій»***

Яценко Оксана Михайлівна,

заступник директора з навчально-
виховної роботи Хортицького
академічного ліцею Запорізької
міської ради,

Відмінник освіти України, спеціаліст
вищої категорії, «Вчитель методист»,

голова Запорізького обласного
відділу ВГО «СОЮЗ УКРАЇНОК»

автор креативних проєктів,
організатор патріотичних заходів,
активний громадський діяч.

За 40 -річну педагогічну діяльність нагороджена багатьма відзнаками, серед яких:

ПВ МОН України «Відмінник освіти України»;

Почесна грамота Верховної ради України;

медаль «За особливі заслуги перед Українським народом»;

медаль «За розвиток Запорізького краю».

Педагогічне кредо: Бути гідним високої місії вчителя – наставника

Провідна педагогічна ідея досвіду:

В основі реалізації проекту «Школа шляхетних панянок «СПАДКОЄМНИЦЯ» - педагогіка партнерства: співпраця між учителем, учнем і батьками, освітнім закладом і громадськими організаціями, які мають стати рівноправними учасниками освітньо-виховного процесу в умовах творення Нової української школи.

Процес виховання здійснюється шляхом застосування особистісно - орієнтованого підходу до здібностей дітей і створення умов для саморозвитку на основі національних та загальнолюдських цінностей. Виховання реалізується через взаємодію з батьками, громадськими організаціями (ВГО «Союз Українок»), державними установами.

Обґрунтування актуальності та перспективності досвіду

Закон України «Про освіту» визначає мету освіти як всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Мета сучасного виховання молоді - формування особистості, з властивими їй морально – духовними цінностями. Ідеалом виховання є гармонійно – розвинена, високоосвічена, цілеспрямована, комунікабельна соціально активна особистість дівчини, у майбутньому матері.

Актуальність використання технології

Актуальність проекту Школи шляхетних панянок «СПАДКОЄМНИЦЯ» - саме у жіночих руках майбутнє наших дітей, онуків і правнуків, а тому дівчина,

як берегиня роду, має бути освіченою, бути носієм культури та духовності багатьох поколінь.

Мета проекту – сприяти відродженню ролі жінки у сім'ї і в суспільстві. чому сприяє високий рівень мотивації з боку учнів та батьків.

Науково – теоретична база досвіду:

Сьогодні Україна захищає свою незалежність, свої кордони, свої святині і цінності і повертає свої втрачені обереги. Пріоритетна роль у підготовці, вихованні генерації творців оновленої повоєнної України належить національній системі виховання.

Стратегічні завдання виховання у дітей та молоді любові до Вітчизни, готовності захищати свою землю, розуміння свого громадянського обов'язку на основі національно - духовних цінностей визначені у Національній доктрині розвитку освіти України, Національній програмі патріотичного виховання громадян, розвитку духовності, Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Основних орієнтирах виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів», Указі Президента України від 12.06.2015 №334/2015 «Про заходи щодо поліпшення національно - патріотичного виховання дітей та молоді», наказі Міністерства освіти і науки України від 16.06. 2015 №641 «Про затвердження Концепції національно - патріотичного виховання дітей та молоді», наказах ЗОДА від 13.07.2015 №0402/172/323 та ДОНУ від 23.07.2015 №281 р «Про впровадження Заходів щодо реалізації Концепції національно - патріотичного виховання дітей та молоді», Заходах щодо реалізації Концепції національно - патріотичного виховання дітей та молоді та методичних рекомендаціях щодо національно - патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах. Перелічені нормативно – правові документи і матеріали мають на меті забезпечення системної взаємодії державних органів з громадськістю, закладами освіти, культури та спорту, іншими соціальними інститутами у питаннях, пов'язаних із національно - патріотичним вихованням дітей та молоді. Останнім часом Актуалізували вивчення надбань козацької педагогіки педагоги-дослідники В.Г. Кузь, Ю.Д. Руденко, В. Н. Ликов тощо.

Концепція національно - патріотичного виховання дітей та молоді зазначає принцип народності виховання як визначальним, що вказує на необхідність формування у дітей та молоді національної свідомості, любові до рідної землі і свого народу. Вихована людина – це представник народу, носій своєї національної культури, а школа, як громадський заклад – це «колиска народу» (В. Сухомлинський). Основне історичне покликання школи – виховувати народ, націю, продовжувати та розвивати національну освіту, культуру, мову. Виховання підростаючого покоління для кожної нації є найважливішим складником національної культури.

На часі національна концепція вітчизняної освіти та виховання, в основі якої культурно – історичний досвід українського народу, її реформування і піднесення до вищих світових стандартів на основі демократизації, гуманізації

й гуманітаризації, відродження вітчизняних культурно- історичних, народно-педагогічних, народознавчих виховних традицій. Викликом часу є повернення системи виховання до максимального врахування національних рис та самобутності українців, які повертаються до багатючих пластів культури від яких нас відлучали. Наші пращури залишили нам традиційно – звичаєву культуру, яка сягає до глибин античності, Трипілля і світ дивується її багатству.

Національна свідомість молоді формується шляхом утвердження правильного усвідомлення фундаментального поняття «народна культура», засвоєння його первинного змісту. Багатюча українська духовна культура - це народне мистецтво (фольклорне, музичне, танцювальне), народна мораль, національні традиції, звичаї, обряди, народні знання про різні сфери життя (народне землеробство, медицину, метеорологію тощо). Народна культура відображає цілісний культурно – історичний шлях народу, зміст і дух його життя.

Особливості історичної долі українського народу, місце і роль жіноцтва в історичних перипетіях породили проблему жіночої освіти, досвід вирішення якої є корисним для модернізації освітньої системи в Україні. У період матріархату склалися перші уявлення про жінку – матір як хранительку роду, своєрідний оберіг, що сприяло появі перших народно-педагогічних уявлень про роль матері у вихованні дітей, формування навичок і вмінь, характерних рис, ставлення до жінки. До нашого часу дійшло поняття «берегиня». Виховна функція належала громаді віддавна. Це була поважна місія громади: усі діти й підлітки набували рівноцінних знань, необхідних для самостійного життя, але провідна виховна роль (пестення, годування, формування певних рис характеру) належить матері від часів палеоліту – матріархату, де жінка - старійшина роду, верховна жриця усіх первісних храмів.

З часів Київської Русі до нас дійшли описи народних традицій сімейного виховання. Видатний український педагог Іван Огієнко відзначав: «Київ став центром української культури, її Афінами, став нашим Парижем, розумною головою». Чужинці захоплювались освіченістю українців і відзначали : « ...їх жінки та діти, вміють читати та знають порядок богослужби та церковний спів. Крім того, священики вчать сиріт та не дають, щоб вони тинялись по вулицях».

Навчання дівчаток у Давній Русі відоме з XI століття: при Андріївському монастирі в Києві сестра Володимира Мономаха Ганна відкрила дівоче училище у 1086 році. Дівчат навчали при монастирях і грамоти, і різним ремесла, а дівчата із знатних сімей отримували домашню освіту. Мета жіночої освіти визначалась як виховання «добрих дружин і корисних матерів сімейств, щоб з освітою, в належній мірі розуму і серця, вихованки могли приготуватися до майбутнього важливого їх призначення».

У XIX столітті освіта жінок активізувалась шляхом створення пансіонів шляхетних дівчат, парафіяльних та приватних жіночих народних училищ для дівчат із демократичних станів. У Наддніпрянській Україні інститути засновані в українських містах : Харкові(1818), Полтаві (1818), Одесі (1828), Києві (1838). Головною метою жіночої освіти вважалось підвищення моральності й набуття загальних знань, корисних у побуті. Велика увага приділялась викладанню

іноземних мов, музиці, танцям, світським манерам, рукоділлю. Школи робили акцент на виховання за допомогою освіти, на підготовку жінки- матері-дружини, відкидаючи освітні стандарти.

Інститути шляхетних дівчат були першими жіночими школами країни, які сприяли поширенню освіти й культури, готували вихованих та освічених наставниць (учительок, виховательок), що сприяли розумінню ваги освіченого жіноцтва для виховання дітей та молоді і просвіти громади.

XXI століття із необмеженими можливостями здобуття освіти піднімає проблему жіночого виховання на новий рівень через нову місію жінки у час війни і після воєнний, коли воєнне лихоліття породило подвоєні завдання для жіноцтва: відбудови, відновлення, оздоровлення, народження, відродження, навчання, виховання, підтримки, становлення...

Стисла анотація досвіду:

Впровадження проекту Школи шляхетних панянок (далі ШШП) «СПАДКОЄМНИЦЯ» як складової виховного простору Хортицького академічного ліцею ЗМР – це ефективна форма впровадження національного досвіду і підвищення загального культурного рівня дівчат старших класів, які у підсумку відзначаються високими моральними якостями, отримують добре виховання, розуміють важливість засвоєння елементів традиційно - звичаєвої культури українського народу, плекання рис шляхетної і гідної поведінки.

Реалізація мети і вирішення завдань ШШП вимагають використання засобів народної педагогіки, випробуваних віками і ставить процесуальні цілі:

- * у плани виховної роботи ввести напрямок роботи «Я і моя культура» («Ціннісне ставлення до культури та мистецтва» за Програмою «Основні орієнтири...»);
- * використовувати виховні можливості народних свят для залучення учнів до цінностей національної культури;
- * застосовувати інтерактивні форми роботи для засвоєння основ знань про традиційні духовні, моральні і культурні цінності, про духовну культуру української та інших національностей, які живуть в нашій державі;
- * сприяти вихованню поваги до кожного, а також тих, хто має відмінні погляди;
- * об'єднати учнівську молодь комплексу для проведення просвітницької, дослідницької роботи з метою залучення учнів та батьків комплексу до кращих народних традицій;
- * діяльність учнівського об'єднання ШШП будувати на засадах народної педагогіки.

Виховна робота із зазначених питань ґрунтується на філософії особистісно-орієнтованого підходу, народної та родинної педагогіки, козацької педагогіки, етнопедагогіки.

У нових соціальних умовах родинна педагогіка повинна розв'язувати такі виховні проблеми (за В.Н. Ликовим):

- а) відновлення заповідей батьківської педагогіки: шанувати батьків, свою родину; слухатися старших людей та членів сім'ї; готувати дітей у соціальному й матеріальному плані до подружнього життя;
- б) формування педагогічної культури батьків;
- в) оволодіння батьками основами педагогічної майстерності;
- г) підготовка дівчат до можливості застосування набутих знань для вибору відповідного способу поведінки і порядку дій в конкретних ситуаціях;
- д) організація змістовного проведення позаурочного часу.

Стосунки «вихователь» - «вихованець» є суб'єкт - суб'єктивними. Ґрунтуються на надбаннях педагогіки особистісно-орієнтованого навчання. Дівчата виховуються в умовах свободи думки. Хлопці часто виступають помічниками в організації виховних заходів. Заняття здійснюються у позаурочний час.

Переваги методу перед іншими педагогічними технологіями полягає в таких особливостях: висока зацікавленість батьків до обраної форми роботи; активність учениць і інтерес до організації та проведення занять, бажання брати участь у різних проектах, які реалізуються у процесі роботи Школи.

Перевага надається інтерактивним (тренінги, диспути і подібне) методам і діяльнісному підходу (практичні заняття, екскурсії, лекції – практикуми, зустріч з цікавими людьми, театралізація народних свят).

Заняття у формі лекцій – тренінгів, студій, диспутів, зустрічей, майстер – класів, свят, презентацій і круглих столів завжди захоплюючі, ефективні у плані досягнення поставленої виховної мети і сприяють можливостям дитини розкрити творчий потенціал, сприяють самовираженню, самореалізації особистості юного учасника.

Труднощі: проект реалізовується як волонтерський, просвітницький і пошук партнерів, здатних ділитися своїми інтелектуальними і творчими набутками потребує великих організаційних затрат.

Особливості: директор школи ШШП «Царівна» , координатор проекту і Наглядова рада виконують роль креативних менеджерів, здатних знаходити справжніх меценатів від культури.

Головна мета проекту Школа шляхетних панянок «Царівна» :

виховати повноцінну, цілісну, національно свідому особистість із почуттям власної гідності, з високими моральними якостями шляхом вивчення і засвоєння національних ідеалів, традицій і звичаїв;

відродити гідну роль української жінки у сім'ї і суспільстві.

Перевага надається інтерактивним (тренінги, диспути, дискурси) методам і діяльнісному підходу (практичні заняття, екскурсії, лекції – практикуми, зустрічі з цікавими людьми, театралізації народних свят).

Завдання ШШП «СПАДКОЄМНИЦЯ» -

виховати шляхетну панянку, а справжня шляхетна панянка - це людина з усвідомленням необхідності становлення, збереження та розвитку нації, підтримання і створення добробуту, відстоювання інтересів нації, чітке дотримання високоморальних норм, строгі вимоги до власної особистості.

Шляхетній панянці властиві висока освіченість, благородність духу, самоповага, жертівність, глибока національна самосвідомість, відданість обраному шляху.

Діяльність ШШП орієнтується на педагогічний досвід виховних впливів, який викристалізувався у велику педагогічну мудрість – народну педагогіку, яку створив сам народ. Діяльність школи багато в чому і ґрунтується на засадах народної педагогіки. Термін «народна педагогіка» вперше у науковий обіг увів видатний педагог К. Ушинський, а в Україні – О. Духнович. Це галузь емпіричних педагогічних знань і досвіду народу, що виробляється в домінуючих серед народу поглядах на мету і завдання виховання у сукупності народних засобів, умінь і навичок виховання та навчання. Важливе місце принципу народності в роботі школи відводили українські педагоги О.Духнович, С.Русова, Г.Вашенко, Б.Грінченко, М.Драгоманов тощо.

Керуючись знаннями народної педагогіки ми вчимось:

- знати та наслідувати заповіді предків;
- дотримуватися законів життя;
- шанувати свій родовід;
- вивчати історію й культуру свого народу;
- любити і знати рідну мову;
- шанувати батьків, родичів, інших людей;
- дорожити рідним національним середовищем;
- бути вірним народним традиціям, звичаям, обрядам;
- поважати національні символи;
- виявляти гуманізм, порядність, милосердя, совісність, відповідальність, обов'язковість, толерантність;
- виявляти працелюбність.

Очікувані результати :

По закінченню освоєння курсу ШШП дівчата повинні набути рис справжніх шляхетних панянок. Головна функція ШШП – допомогти дівчині – старшокласниці стати активною учасницею суспільного та духовного життя. Досягається це участю дівчат у майстер - класах, пісенних виступах, читанні поезій, участі у інсценізації традиційних народних свят. У слухачок утверджується почуття власної гідності, посилюється мотивація до отримання хорошої освіти, розуміння своєї значущості і важливості своєї головної ролі у творенні сім'ї і вихованні дітей. Як наслідок, учениці підвищують якість

навчальних досягнень, отримують можливості для самореалізації і займають активну громадянську позицію при різного роду діяльності.

Практична значущість досвіду

Родинна народна педагогіка дає змогу надати допомогу батькам у вихованні дітей. Основним соціальним інститутом у системі виховання молоді (особливо дівчат) історично та природно покликана бути родина. Прийоми та методи родинної педагогіки використовуються з метою формування культу Матері і Батька, культу Роду. Надіємось, що створення Асоціації «Матері – за щастя дітей» активізує дану проблему.

Результативність впровадження досвіду:

Результатом діяльності школи щорічно проводиться конкурс – іспит «Панночка козацького краю» в травні (де дівчата демонстрували свої знання з історії рідного краю, його культури, знання про народні свята; вміння співати українські народні пісні, танцювати народні танці, готувати національні страви; тлумачити символи українського рушника і писанки).

Протягом великоднього посту традиційно 4-й рік працювала студія писанкарства «Диво писанкове» з підсумковою виставкою «Сонячна писанка». Дівчата брали участь у громадських заходах: садіння САДУ ПЕРЕМОГИ, святі ПОКРОВИ, «Віншування слова» (пам'яті Т.Мірошніченко), Козацькому вертепі на «Різдво біля Дуба», «Великдень на козацькому колі», виступали на місцевому телебаченні. Проводили просвітницьку роботу: знайомили молодь району із циклом жіночих свят – провели театралізовані свята: «Свято Катерини – дівочої долі», «Андрія – дівчатам надія», «Запорізький вертеп».

Перспективність дослідження:

Прийоми та методи етнопедагогіки дозволяють досліджувати і піднімати питання про: вияви моральних чинників; особливості звичаїв; ціннісні орієнтації суспільства; психологічні взаємини в родині; свідомість, особливості поведінки конкретної нації; специфіку етнокультури народу; технологію соціалізації особистості; особливості вияву менталітету.

Елементи козацької педагогіки в проекті спрямовані на формування у молодого покоління таких морально-духовних якостей як благородство, лицарство, героїзм, патріотизм, людяність, милосердя, мужність, гармонія тіла й духу.

Козацька педагогіка — це втілення ідей української національної педагогіки в рамках конкретного історичного періоду специфічної діяльності українського козацтва.

Репрезентація досвіду:

Навчальний заклад, районний, міський, обласний, державний, міжнародний рівень.

Форми репрезентації : семінари, конференції, публікації у збірниках і фахових виданнях, виступи у ЗМІ.

Виступи на I-УІІ Міжнародних науково-практичних конференціях з питань патріотичного виховання молоді у м. Запоріжжі:

II – «Надбання поколінь-скарбниці сьогодення» - Виступ на тему «Традиції козацького виховання і формування патріотизму сучасної молоді»

УІІІ- «Формування патріотизму в умовах співробітництва та конфронтації в сфері трансграничних взаємовідносин країн» 28.11.2014

У Міська педагогічна виставка перспективного педагогічного досвіду
Проектне навчання при вивченні правознавства як засіб розвитку творчого мислення і пізнавальної активності учнів.- oksanazznvk108.blogpost.com

Майстер – класи для старшокласників і студентів ЗНУ:

- ☐ « Ой, варенички кручені» (для іноземних студентів на базі ЗНУ);
- ☐ весільного рушника «Благослови мати на рушничок стати»;
- ☐ виконання колискових «Люлі – люлі , дитинонько»
- ☐ писання писанок «Диво писанкове»
- ☐ виготовлення мотанок «Зроблю собі оберіг»

Теги:

Проектне навчання, педагогіки особистісно-орієнтованого навчання ,виховна практика народу, духовно-ціннісні орієнтації,. Школа шляхетних панянок «СПАДКОЄМНИЦЯ», українська національна педагогіка, етнопедагогіка, родинна педагогіка, етнокультура, технологія соціалізації особистості, менталітет,елементи козацької педагогіки

**Спільний проєкт
Хортицького академічного ліцею Запорізької міської ради
і Запорізького обласного відділу ВТО «СОЮЗ УКРАЇНОК»**

ШКОЛА ШЛЯХЕТНИХ ПАНЯНОК «СПАДКОЄМНИЦЯ»

/Для дівчат 10-11 класів /

Концептуальна основа розвитку навчального закладу

У виховній діяльності педагогічний колектив орієнтується на нормативні документи серед яких слід відзначити Конституцію України, Конвенцію про права дитини, Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України», затверджену наказом МОН України від 06.06.2022 № 527, Заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, Річний план Хортицького академічного ліцею ЗМР, які сприяли визначенню **головної мети виховної роботи** Хортицького академічного ліцею на 2024-2025 навчальний рік - **формування і розвиток високоінтелектуальної, свідомої особистості з громадянською позицією, готовою до конкурентного вибору свого місця в житті**. Відповідно до ст.15 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 №463-IX виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу і ґрунтується на загальнолюдських культурних цінностях українського народу, цінностях громадянського /вільного демократичного/ суспільства, принципах верховенства права, дотриманні прав і свобод людини і громадянина тощо.

**Ідеал виховання ШКОЛИ ШЛЯХЕТНИХ ПАНЯНОК
«СПАДКОЄМНИЦЯ»**

Ідеалом виховання є **гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідома людина, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури**.

Результативною ціллю виховної роботи ШКОЛИ ШЛЯХЕТНИХ ПАНЯНОК «СПАДКОЄМНИЦЯ» в ліцеї є:

виховати шляхетну панянку - людину з усвідомленням необхідності становлення, збереження та розвитку нації, підтримання і створення добробуту, відстоювання інтересів нації, чітке дотримання високоморальних норм, строгі вимоги до власної особистості, якій властиві глибоке відчуття єдності з українським народом, повага до його духовних, моральних і культурних надбань.

Процесуальні цілі:

- ⊙ У плани виховної роботи ввести напрямок роботи «Я і моя культура» («Ціннісне ставлення до культури та мистецтва» за Програмою «Основні орієнтири...»)
- ⊙ Використовувати виховні можливості народних свят для залучення учнів до цінностей національної культури;
- ⊙ Використовувати інтерактивні форми роботи для засвоєння основ знань про традиційні духовні, моральні і культурні цінності. Про духовну культуру української та інших національностей, які живуть в нашій державі; сприяти вихованню поваги до кожного, а також тих, хто має відмінні погляди;
- ⊙ Об'єднати учнівську молодь комплексу для проведення просвітницької, дослідницької роботи з метою залучення учнів та батьків комплексу до кращих народних традицій;
- ⊙ Діяльність учнівського об'єднання будувати на засадах народної педагогіки.

Виховна робота із зазначених питань ґрунтується на філософії

- ⊙ особистісно-орієнтованого підходу,
- ⊙ народної педагогіки,
- ⊙ родинної педагогіки,
- ⊙ козацької педагогіки,
- ⊙ етнопедагогіки.

За результатами діагностики були окреслені основні напрямки роботи:

Теоретичні цикли:

I. Соціально – гуманітарний цикл

- ⊙ - Основи тендерних знань (лекції «Жіноче лідерство в сучасних умовах», «Берегині козацького краю», зустрічі з успішними жінками краю «Публічне і приватне життя сучасної жінки»)

- - Краєзнавство «Запоріжжя - найкраще місто України», «Знамениті запоріжанки»)
- - Економіка (тренінг « Планування бюджету сім'ї», «Засади раціонального споживання, диспут «Чому економіст повинен бути патріотом?»»)
- - Екологія (лекції і диспути «Як організувати екологічно чистий побут», «Екологічні засади культури споживання»)

II. Етика, етикет, культура поведінки

- Християнська етика («Жінка у нормах християнської етики», «Біблійні жінки»)
- - Культура мови (лекції «Мова – наша гідність і честь», «Український мовленнєвий етикет»)
- - Норми етикету (тренінги «Етикет поведінки в публічних місцях», «Етикет товариського життя», «Жести – мова нашого тіла»)
- - Косметологія та візаж (тренінги «Як стати красунею: догляд за обличчям і тілом», « Вчимося робити макіяж фахово»)
- - Естетичне виховання (практичні заняття, студії, майстер – класи з вишивання, в'язання, писанкарства, бісероплетіння, флористики)
- - Історія мистецтва (лекції «Жіночі образи в мистецтві», « Естетичний ідеал жінки в мистецьких творах»)

III. Моя оселя

- Основи здорового способу життя (лекції «Основи раціонального харчування», «Прислухаймося до свого організму», « Небезпека наркоманії та алкоголізму»)
- Кулінарія (лекції – тренінги «Українські страви: традиції і сучасні тенденції в кулінарії», «Мистецтво сервірування щоденного і святкового столу», майстер – класи «Ой, варенички кручені!..», «Борщ – страва №1 в українців»)
- Інтер'єр (студії у майстра з дизайну інтер'єру оселі, саду, двору)

IV. Хореографія

- Практичні заняття (розучування народних танців)

V. Екскурсії

- «Стежками Хортиці»
- «Запорозький Дуб – Національна Святиня»
- «Скіфський стан»
- «Вулиці старого Олександрівська»
- «Запоріжжя – зразок соціалізму»
- «Замок Попова – перлина степу»
- «Собори і храми Запоріжжя»

- «Інтер'єр Олександрівська XIX ст.»
- «Побут менонітів»
- «Козацький зимівник»
- «Німецька слобода»
- «Козацькі курені на Січі»

Зміст роботи

- У школі рекомендується проведення конференцій, круглих столів, дискусій :
- - «Сучасна сім'я: тенденції розвитку та особливості виховного впливу»
- - « Духовне виховання в родині»
- - «Традиції виховання в українській родині»
- - «Можливості українського дитячого фольклору в етнізації дитини в родині»
- - «Медіа – простір і формування культури особистості»
- - «Традиційні свята українців»
- - «Місце молоді в сучасному світі»
- та презентацій студій:
- - колискової «Люлі – люлі, дитинонько!»,
- - весільного рушника «Благослови, мати, на рушничок стати»,
- - писанкарства «Намалюю собі писаночку».

Реалізація проекту відбувалася за етапами

- I етап – вивчення соціальних умов, гендерних аспектів комплексу, діагностування;
- II етап - розробка Проекту Програми «Школа шляхетних панянок»;
- III етап – просвітницька робота, ознайомлення з проектом всіх членів навчально-виховного процесу;
- IV етап – реалізація Проекту Програми «Школа шляхетних панянок» (організація груп слухачів, організація занять);
- V етап – Аналіз та корекція Програми «Школи шляхетних панянок»

Умови втілення проекту:

- Була сформована група з 12 учениць 10 – 11 класів.
- Навчання триває 1 рік .Заняття проводяться 1 раз на тиждень по 2 години.
- Початок занять 1 жовтня – 1 травня (7 місяців х 4 заняття = 28 занять х 4 год = 112 год).
- Заняття проводились в позаурочний час.

Шляхетна людина

це індивідуальність, яка перевищила «анонімну масу» і виділилась саме своїм зусиллям, діянням, вчинком, тобто, назовні виявила свій внутрішній світ, духовні потуги власного єства

Справжня шляхетна панянка

це людина, в якої свідомість чітко направлена на становлення, збереження та розвиток нації, підтримання та створення добробуту, відстоювання інтересів нації, чітке дотримання високоморальних норм, строгі вимоги до власної особистості.

Цьому стану притаманні: висока освіченість, благородність, самоповага, жертовність, глибока національна самосвідомість, відданість обраному шляху.

Методи впливу

- ◎ Перевага надається інтерактивним (тренінги, диспути і под..) методам і діяльнісному підходу (практичні заняття, екскурсії, лекції – практикуми, зустріч з цікавими людьми, театралізації народних свят). Результатом діяльності школи став конкурс – іспит «Панночка козацького краю», який проводився в травні (дівчата демонстрували свої знання з історії рідного краю, його культури, знання про народні свята; вміння співати українські народні пісні, танцювати народні танці, готувати національні страви; тлумачити символи українського рушника і писанки)..
- ◎ Запорізьким відділом ВГО «Союз Українок» з 2010 року започатковано студії писанкарства «Диво писанкове» в закладах освіти м. Запоріжжя: на кафедрі українознавства Запорізького національного університету (завідувач кафедри Стадніченко О.О., члени Національної спілки майстрів народно - ужиткового мистецтва Галина Павлів, Олена Яценко), в ЗНВК №108, в Січовому колегіумі, в Хортицькому академічному ліцеї ЗМР упродовж 4-х років відроджується традиція писанкарства ,що існувала на Катеринославщині / про це свідчить описана в джерелах колекція етнографа Сумцова, зібрана у XIX ст і знаходилась у Ермітажі). Панянки ІШП дівчата брали участь у громадських заходах «Віншування слова» (пам'яті Т.Мірошніченко), «Різдво біля Дуба», «Великдень на козацькому колі», виступали на місцевому телебаченні, проводили просвітницьку роботу: знайомили молодь Запоріжжя із циклом жіночих свят – провели театралізоване свято Катерини, Андрія, Козацький вертеп на Різдво.

Програмно-методичне забезпечення

- в комплексі діє Проект «Школа шляхетних панянок» «Царівна»

[Шляхетна панянка.pdf](#)

- Програма «Школи шляхетних панянок» (додаток 1)
- розробки лекцій за темами Програми
- сценарії іспиту-конкурсу «Панночка козацького краю» (додаток 2), народного свята «Катерини» (додаток 3), «Вертеп» (Додаток 4)

Посилання на матеріал:

<https://docs.google.com/document/d/1jdw6HNlu55gUN9K-x-dVmFj4-kq8I3SL/edit?usp=sharing&oid=117384970852372189388&rtpof=true&sd=true>

Додатки

Додаток 1.

Досвід «Педагогічний проект «Школа шляхетних панянок «Царівна»

<https://drive.google.com/file/d/1A218OqnCBEPmKotQGfTPXNAvFGVPfv-i/view?usp=sharing>

Додаток 2..

Презентація «Проектна діяльність в позакласній роботі як засіб формування духовно – ціннісних орієнтацій особистості. «Школа шляхетних панянок «Царівна»

<https://drive.google.com/file/d/0BzWS0t2GMuucMXowSnFmSzdPRjA/view?usp=sharing>

Додаток 3.

Козацький вертеп

<https://drive.google.com/drive/folders/1bRhwtzHcMyFG0FO3iPVoOHceywezRf6q?usp=sharing>

Додаток 4.

Виступ на VIII Міжнародній конференції з питань патріотичного виховання молоді 28.11.2014 з теми: «Проект «ШШП «Царівна» як засіб дослідження і примноження національно – духовних родинних цінностей»(28.11.2014)

https://drive.google.com/file/d/1c-Lnjc_7BAY1HQ15b091mdxZxmuT6DGR/view?usp=sharing

Додаток 5.

Тези виступу на Міському семінарі – практикумі для методистів районних відділів освіти м.Запоріжжя «Роль виховної практики народу у формуванні духовно – ціннісних орієнтацій молоді» на тему: «Проект «ШШП «Царівна» як засіб дослідження і примноження національно – духовних родинних цінностей»(05.12.2013)

https://drive.google.com/file/d/1_DWEmBVOppo2GRjbKJWN6ooCGJAsxONH/view?usp=sharing

Додаток 6.

Тези виступу на Всеукраїнській науково - практичній конференції «Професійна компетентність педагога як умова формування громадянськості та патріотизму учнівської молоді у полікультурному середовищі»(5-6 листопада 2015 року)

[лhttps://drive.google.com/file/d/1cswlubCAkap3vNy09qdNffsmy_XcICEd/view?usp=sharing](https://drive.google.com/file/d/1cswlubCAkap3vNy09qdNffsmy_XcICEd/view?usp=sharing)

Додаток 7.

Проект День на Січі.

https://drive.google.com/file/d/1kh3LLCl_U_CO0YPTEjO60juGsQcuZR-b/view?usp=sharing

Додаток 8.

Студія «ДИВО ПИСАНКОВЕ»

https://drive.google.com/drive/folders/13N8v7ENjiy02uL8lux3CR52KVO_fc7W?usp=sharing

Додаток 9.

Патріотичні акції. Соборність.

<https://drive.google.com/drive/folders/12CkaG0fMKiy4m4pTGh076n3iDA27uGtc?usp=sharing>

https://drive.google.com/drive/folders/1o_opc4AealVyVBEjD5XxTYviu0c-78v8?usp=sharing

Додаток 10.

Волонтерство «НЕСКОРЕНІ»

<https://drive.google.com/drive/folders/12UkZZiEqBMDMSxvbsikti1F6JMQE69aC?usp=sharing>

Додаток 11.

Вермен

біля

Дуба

https://drive.google.com/file/d/1C-bcPCueI3W8UxRe_e-TIL0t2v-pWXQH/view?usp=sharing

<https://drive.google.com/file/d/13PPtebgF6yKEoF56i-unWYUgnikFrIVG/view?usp=sharing>

Додаток 12.

САД ПЕРЕМОГИ

<https://drive.google.com/drive/folders/1Mtryo1fM-0VNqGToutkgEHfKJi4OLrdW?usp=sharing>